

Výsledky předškolního vzdělávání

2.3.1 Celkové výsledky vzdělávání dětí

ČŠI při hodnocení škol sleduje i to, jak se jednotlivým mateřským školám daří dosahovat u dětí optimálních vzdělávacích výsledků, které podpoří úspěšnost každého dítěte v dalším vzdělávání a v životě. Obecně lze konstatovat, že ve většině mateřských škol (90,2 %) odpovídají výsledky vzdělávání očekávaným výstupům podle školních vzdělávacích programů. V 5,1 % byly dokonce na výborné úrovni. Ve zbývajících školách (ve 4,7 %) byly výsledky hodnoceny jako vyžadující zlepšení. Tyto údaje jsou srovnatelné s předchozím školním rokem, k žádné výrazné změně nedošlo.

Při hodnocení škol je předmětem zjišťování, zda pedagogové mateřských škol MŠ vyhodnocují úspěšnost dětí při ukončování předškolního vzdělávání a zda svá zjištění aktivně využívají pro další zlepšování vzdělávání. Podobně jako loni zhruba dvě třetiny oslovených ředitelek mateřských škol potvrdily formou ankety ČŠI, že vyhodnocují, jak se dětem, které prošly jejich vzděláváním, daří v ZŠ. Zbytek se této oblasti nevěnuje.

Pro školní úspěšnost v základním vzdělávání je velmi důležité, jak je zajištěna příprava dětí na přechod do vyššího stupně vzdělávání. ČŠI tuto oblast dlouhodobě sleduje a z hlediska pestrého zastoupení různých podpůrných aktivit jsou zjištění převážně pozitivní. Mateřské školy realizují různé pravidelné aktivity zaměřené na přípravu na školní docházku, zařazují práci s didaktickým materiálem, problémové učení, grafomotorická cvičení, rozvíjejí komunikační dovednosti a snaží se podporovat samostatnost. Běžné jsou také návštěvy základních škol, ať už jednorázové či opakované, přínosné jsou akce, při kterých se děti a žáci setkávají a poznávají se při činnostech, kulturních akcích apod. Méně běžná je intenzivní spolupráce pedagogů obou druhů škol ve smyslu předávání důležitých poznatků o výsledcích vzdělávání. Z hlediska kvality a efektivity ale nejsou zjištění vždy jednoznačně pozitivní. Např. ačkoliv 95 % ředitelek uvádí jako nejčastější aktivitu právě grafomotorická cvičení, tak školní inspektoři při hospitacích zjišťují chyby při těchto aktivitách (chybné sezení, špatný úchop psacího materiálu, neopravování chyb). V případech, kdy není grafomotorická prevence uplatňována individuálně, dochází k upevňování negativních návyků. Z hospitací v průběhu vzdělávání také vyplývá, že se zdaleka tolik nedaří zařazovat kvalitní problémové učení, podporovat samostatnost a verbální projev tak, jak učitelky i ředitelky prezentují. Například podobně jako v loňském školním roce i letos zaznamenala ČŠI případy málo efektivní frontální práce s pracovními listy, při níž nebyla uplatněna výraznější diferenciací náročnosti s ohledem na odlišné individuální předpoklady dětí.

Pro zajištění kvalitní individualizace vzdělávání je nezbytné pravidelně provádět pedagogickou diagnostiku. Cílem je co nejvíce každé dítě poznat a včas zachytit jak případné odchylky od příznivého vývoje, tak i předpoklady či talent a přizpůsobit tomuto zjištění vzdělávací nabídku i pedagogické postupy. V uvedené oblasti se stále objevují mnohé nedostatky. Jen zhruba dvě třetiny škol využívají propracovaný systém, který jim umožňuje sledovat individuální vzdělávací pokroky každého dítěte a reagovat na ně. Ve zbylých školách nedokážou učitelky s pedagogickou diagnostikou efektivně pracovat, jejich systém není komplexní či neumožňuje adekvátní reakci na zjištění nebo je využíván naprosto formálně. Stále platí, že některé učitelky nepovažují pedagogickou diagnostiku za důležitou pro práci s předškolními dětmi a zpracovávají ji pouze formálně.

Při hospitační činnosti sledují inspektoři ČŠI, jak učitelky vedou děti k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení. Přestože situace stále není ideální, byl letos zaznamenán pozitivní trend, protože ve 21,9 % případů z celkového množství hospitací bylo patrné, že zejména děti v povinném předškolním vzdělávání přirozeně hodnotily své činnosti nebo i ostatní